

Srednja škola Ivana Lucića -Trogir

Trogir

Motivacija učenika za učenje u školi

Trogir, svibanj 2005.

mr.sc. Perislava Bešić-Smlatić

Sadržaj:

Sadržaj:	2
1. Uvod	3
2 Motivacija za učenje	4
2.1. Uloga nastavnika	5
3. Metodologija istraživanja	7
2.1. Cilj, zadaci i hipoteze istraživanja.....	7
2.3. Metoda i instrumenti istraživanja	9
2.4. Način provođenja istraživanja	9
3. Pregled rezultata	11
3.1. Zadovoljstvo školom	11
3.1.1. Pitanje: Jeste li zadovoljni upisanom srednjom školom?	11
3.2. Motiviranost za učenje	13
3.2.1. Jeste li motivirani za učenje?	13
3.2.2. Što utječe na tvoju motivaciju u školi?.....	13
3.2.3. Motiviraju li te nastavnici / roditelji na učenje	14
3.2.3. Zbog čega učiš?.....	15
3.2.4. Što te motivira prilikom učenja predmeta kojeg voliš?	16
3.2.4. Koji je razlog što ne voliš neki predmet?	17
3.2.4. Što te demotivira prilikom učenja?	18
3.3. Nastavnik bitan faktor za učenikovu motivaciju u školi	19
3.3.1. Kakvim se motivacijskim tehnikama nastavnici koriste pri izvedbi nastavnog sata u školi?	19
3.3.1. Kakvim se oblikom vođenja nastave najčešće koriste nastavnici u tvojoj školi? ...	20
Kvalitetan izbor nastavnih oblika rada može utjecati na učenikovu aktivnost, razvoj interesa odnosno na njegovu motivaciju.....	20
4. Zaključak i pedagoške implikacije	22
5. Literatura:	24

1. Uvod

Motivacija za učenje jedan je od nezaobilaznih čimbenika koji utječu na uspješnost učenika. Ona određuje hoće li učenik biti više zaokupljen postizanjem uspjeha ili izbjegavanjem neuspjeha, hoće li u ispitnim situacijama razmišljati o zadacima ili o vlastitoj nesposobnosti da riješi zadatke, koliko će biti ustrajan u rješavanju zadataka i koliko će biti općenito uspješan u školi (Kolić-Vrhovec, S. 1998:108).

Motivacija pokreće i usmjerava aktivnost učenika pri čemu uključuje njegove potreba, interese, vrijednosti, stavove i poticaje. Prema Z. Bujasu motivacija je sve ono što dovodi do aktivnosti, što tu aktivnost usmjeruje i što joj određuje intenzitet i trajanje. (Andrilović, V.; Čudina, M. 1990:59) Ona pokreće učenike na aktivno sudjelovanje u nastavi, samostalno istraživanje i kontinuirani osobni razvoj.

Pri tome važnu ulogu ima nastavnik koji svojim pristupom i podrškom utječe na učenikovu motivaciju. Koristeći raznolike motivacijske tehnike i aktivne oblike rada doprinosi većem angažmanu učenika u učenju.

U ovom istraživanju zanimalo nas je koliko su učenici motivirani za učenje i što utječe na njihovu motivaciju.

2 Motivacija za učenje

Motivacija je psihički proces u obliku različitih motivacijskih elemenata-interesa, self-koncepata, ciljeva, vanjskih poticaja, vrijednosti, koji stvaraju energiju za proces učenja, prvo ga aktivirajući, a potom usmjeravajući ga ka završetku učenja odnosno ka cilju učenja (Wainner, 1992. prema Jurišević, 2006.). Prema Grginu motivacija je sve ono što dovodi do učenja i što određuje njegov smjer, intenzitet i trajanje.(Grgin,T.,1997.)

Ono što pokreće ljudsko djelovanje, usmjerava prema nekom određenom cilju su motivi (Psihologijski rječnik 1992.). Motivi se mogu podijeliti na primarne (biološke) i sekundarne (stečene). Primarni motivi su urođeni, npr. potreba za snom. U sekundarne motive ubrajaju se društvene potrebe i osobni motivi. Neki motivi su složeni jer u svojoj osnovi su urođeni, ali neke karakteristike ukazuju da su stečeni (npr. glad je primarni motiv, ali glad za određenim jelom je stečen.(Psihologijski rječnik, 1992.). Grgin,T. (1997.) ističe da isti motiv može navoditi ljude na različito ponašanje, te različiti motivi mogu uzrokovati podjednako ponašanje. Aktivnost učenja kod učenika može imati različite motive: stjecanje što više znanja o svijetu i životu, dobivanje najviših ocjena, dostizanje povoljnijeg društvenog položaja u skupini itd. Zadovoljavanje motiva u čijoj osnovi se može nalaziti potreba, interes, htijenje i sl. dovodi do instrumentalnog ponašanja. Instrumentalno ponašanje određuje se kao aktivnost koja uklanja moguće prepreke i dovodi do ostvarenja cilja. Kada se postigne cilj javlja se ravnoteža koja traje neko vrijeme dok se ne javi novi motiv kojeg treba zadovoljiti. Taj odnos između motiva, instrumentalnog ponašanja i cilja naziva se motivacijski ciklus.

Motivacija se dijeli na intrinzičnu ili unutarnju motivaciju i ekstrinzičnu ili vanjsku motivaciju. Intrinzična ili unutarnja motivacija proizlazi iz potrebe za autonomijom i kompetentnošću. Nije uvjetovana vanjskim utjecajima, ali oni je mogu poduprijeti . Intrinzična motivacija dolazi iz čovjekovih potreba, interesa, želja. Interes u učenju je trajnija usmjerenost učenika na obrazovne sadržaje za koje smatra da su važni, korisni. Grgin,T.(1997.) navodi da takve sadržaje učenik učeći ne samo brže usvaja i zadržava nego i doživljava kako lake i ugodne. Ekstrinzična motivacija rezultat je vanjskih utjecaja koje čine poticaji i posljedice. Prema Grginu (1997.) vanjski utjecaji

na motivaciju učenika u učenju: su pohvale (nagrade), prijekori (kazne), natjecanje, neki oblici suradnje i konfliktne situacije.

2.1. Uloga nastavnika

S obzirom na to da motivaciju učeniku ne može nitko dati, potrebno ju je poticati, stoga je nastavnik motivator u odgojno-obrazovnom procesu. Osim što je stručan, nastavnik treba biti empatičan, komunikativan, taktičan. Jurišević, M., (2010.:3) navodi da stručna kompetentnost nastavnika za motiviranje učenika za učenje u školi, osim stručnog i pedagoško-didaktičnog znanja, podrazumijeva i stručno znanja iz područja:

- 1) razvojno-psihološke karakteristike učenika: odnose se na poznavanje razvojnih potreba učenika određenog uzrasta, njihovih potreba za učenjem i njihovih iskustava, na stupanj njihovih posebnosti i sposobnosti za shvaćanje nastavnih sadržaja koji se uče;
- 2) psihološke prirode motivacije: podrazumijeva se znanje o sadržaju, odnosno strukturi i elementima motivacijskog procesa koji upravlja učenikovim znanjem;
- 3) različitih motivacijskih svojstava učenika: manifestiraju se u ponašanju učenika u procesu učenja;
- 4) djelovanja motivacije u procesu učenja: cilj je osigurati optimalno poticajno okruženja za učenje u školi i poticati razvoj motivacije za učenje kod učenika na temelju poštivanja individualnih razlika među učenicima te individualnog pedagoškog pristupa.

Prema Kyriacou, C. (1997.) nastavnik treba uskladiti vrstu učenja s razinom sposobnosti, interesa i potreba svakog učenika u razredu. Da bi to postigao nastavnik mora poticati učenike kako bi oni s lakoćom usvojili nastavne sadržaje. Nastavnik se pri tom služi raznim motivacijskim tehnikama, strategijama i oblicima nastavnog rada. Poticanje čiji je cilj aktivirati učenika i održavati aktivnost u tijeku učenja u pedagoškoj praksi naziva se "uvodna motivacija". Jurišević, M. (2010.) naglašava da je uvodna motivacija dio didaktičke strukture sata te da je shvaćamo kao poticanje interesa koje u konačnici vodi njegovom razvoju i dugotrajnoj motiviranosti za učenje (Silvia, 2006., prema Jurišević, M. 2010.)

Motivacijske poticaje kojima nastavnici u školi motiviraju učenike za učenje Jurišević, M. (2010.6) dijeli u dvije grupe:

a) didaktički motivacijski poticaj (organizacija okruženja učenja , metode učenja, didaktički materijal);

b) psihološki motivacijski poticaj (davanje povratnih informacija učeniku u procesu učenja o njegovom učenju i postignućima; pružanje podrške u učenju; usmjeravanje i pružanje pomoći u pravcu učenikovog budućeg razvoja; modeliranje, odnosno stavljanje nastavnika u ulogu modela (uzora), kojeg učenici imitiraju, kako u pristupu zadacima učenja tako i u tijeku učenja i u objašnjavanju rezultata svog učenja; poticajno i kvalitetno partnerstvo škole i obitelji).

Da bi nastavnik bio kvalitetan motivator, mentor, voditelj i emocionalna podrška učenicima, mora biti motiviran za svoj rad. Visoka motiviranost mu omogućava uspostavljanje pozitivnog ozračja u razredu i stvaranje kvalitetne komunikacije s učenicima što je osnova za učenikovu motiviranost u učenju.

3. Metodologija istraživanja

2.1. Cilj, zadaci i hipoteze istraživanja

Cilj istraživanja – Motivacija za učenje u školi bitna je za uspješan odgojno-obrazovni put. S obzirom na to cilj ovog istraživanja bio je istražiti motiviranost za učenje učenika prvih i drugih razreda srednje škole.

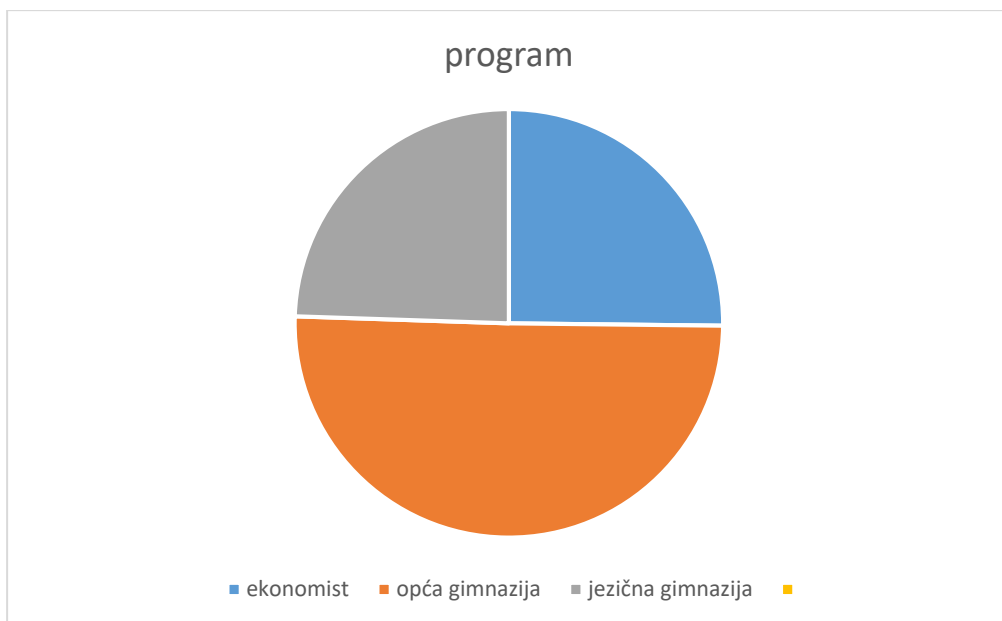
Iz navedenog cilja istraživanja proizlaze sljedeći zadaci istraživanja:

1. Utvrditi zadovoljstvo učenika s upisanom srednjom školom.
2. Utvrditi razloge upisa u određeni program srednje škole.
3. Utvrditi razloge koji utječu na motivaciju za učenje u školi.
4. Utvrditi postojanje motiviranosti učenika za učenje.
5. Utvrditi razloge koji učenike motiviraju za učenje.
6. Utvrditi utjecaj roditelja i nastavnika na motivaciju.
7. Ispitati kojim se motivacijskim tehnikama koriste nastavnici pri izvedbi nastavnog sata.
8. Ispitati kojim se oblicima vođenja nastave nastavnici najčešće koriste u radu.
9. Utvrditi razloge motiviranosti pri učenju favoriziranog nastavnog predmeta.
11. Utvrditi razloge zašto učenik ne voli neki nastavni predmet.
10. Utvrditi razloge demotiviranosti prilikom učenja.

Iz postavljenih zadataka istraživanja slijedi hipoteza istraživanja, a ona glasi: *Učenik nije motiviran za učenje u školi, jer nastavni sadržaji su mu dosadni i teški, a nastavnici u svom radu ne koriste suvremene motivacijske tehnike.*

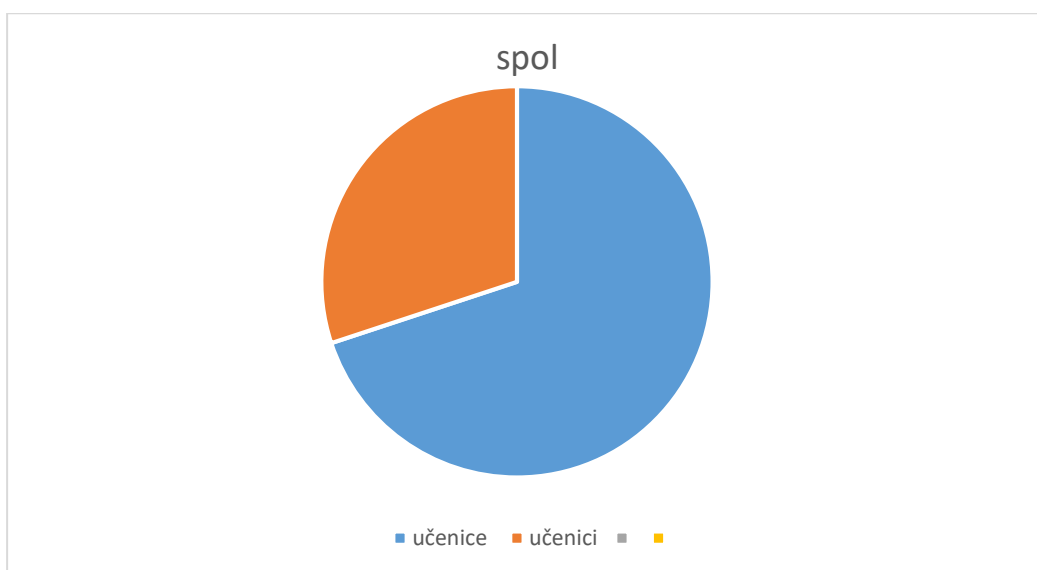
2.2. Uzorak ispitanika

U istraživanju je sudjelovalo 143 učenika prvih i drugih razreda SŠ Ivana Lucića Trogir. U navedenom uzorku je 36 učenika programa ekonomist, 72 učenik programa opće gimnazije i 35 učenika jezične gimnazije (grafikon 1).

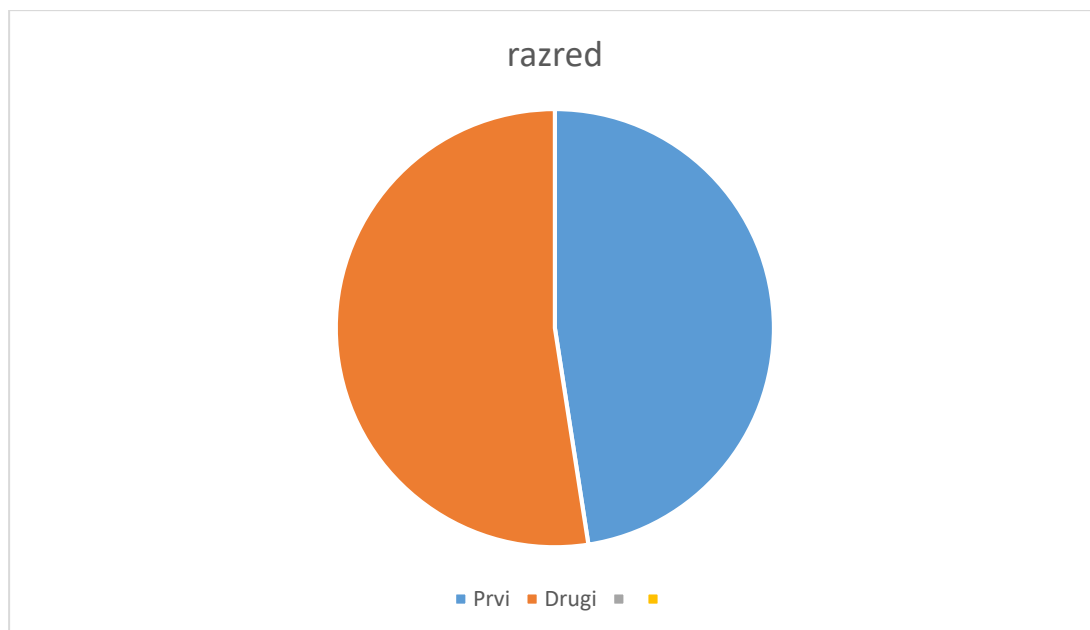
Grafikon 1. Distribucija ispitanika prema programu.

U istraživanju je sudjelovalo 100 učenica i 43 učenika.

Grafikon 2. Distribucija ispitanika prema spolu

U istraživanju sudjelovalo je 68 učenika prvih razreda i 75 učenika drugih razreda.

Grafikon 3. Distribucija ispitanika prema programu

2.3. Metoda i instrumenti istraživanja

Ispitanici su ispitani metodom anketiranja, a instrument istraživanja je anketni¹ upitnik dostupan u tiskanom obliku. U prvom dijelu anketnog upitnika tražili su se podaci: spol, razred i program pohađanja. U drugom dijelu anketnog upitnika ispitanicima je bilo ponuđeno 12 pitanja, od toga sedam pitanja zatvorenog tipa, preostalih pet pitanja bila su poluotvorenog tipa gdje je uz postojeće odgovore postojala mogućnost nadopunjavanja.

2.4. Način provođenja istraživanja

Istraživanje je provedeno u zadnjem tjednu nastave (19.-20. lipnja) 2024. u SŠ Ivana Lucića -Trogir u Trogiru. Istraživanje je provedeno putem anketnog upitnika u tiskanom obliku.

¹ Upitnik je prilagođen na temelju upitnika Jurman, Martina (2021.) Motivacija za učenjem u srednjoj školi- primjer gimnazija Velika Gorica, diplomski rad- Repozitorij Filozofski fakultet u Zagrebu.

2.5. Obrada i analiza podataka

Podaci su uneseni i obrađeni primjenom statističkog programa za obradu podataka SPSS postupcima deskriptivne statistike. Svi rezultati su izraženi grafikonima.

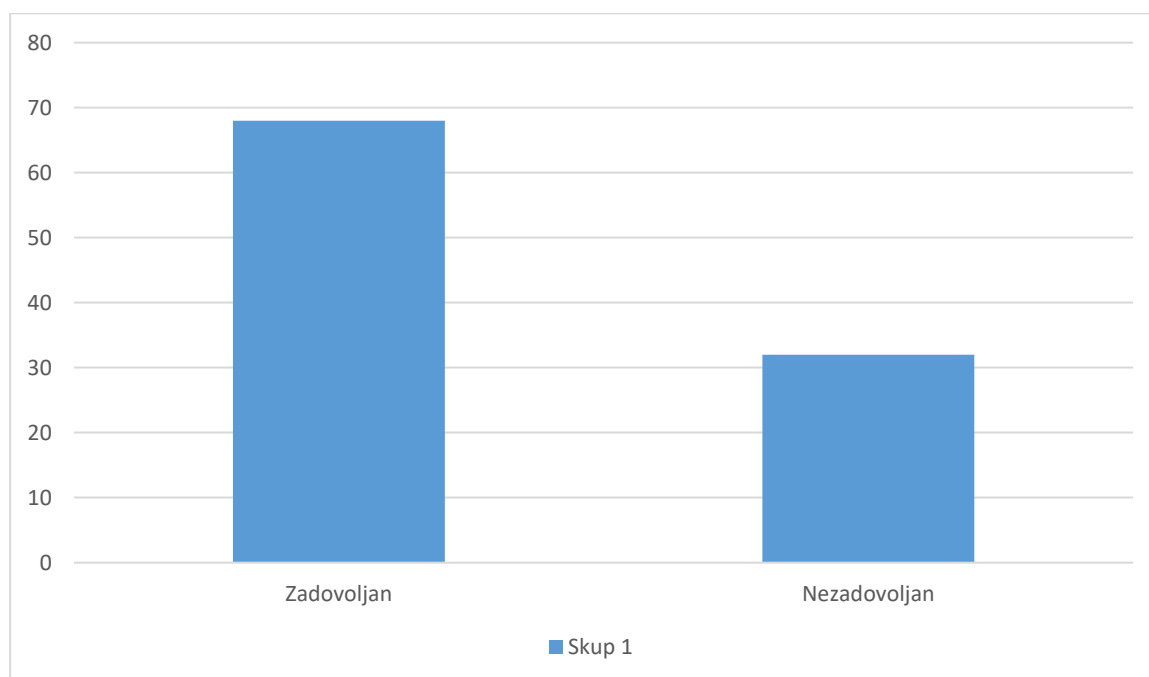
3. Pregled rezultata

3.1. Zadovoljstvo školom

3.1.1. Pitanje: Jeste li zadovoljni upisanom srednjom školom?

Prema Vidić, T. (2022.) zadovoljstvo školom važan je indikator akademskih postignuća učenika te predstavlja važno područje koje se nikako ne smije zanemariti. Zadovoljstvo je ukupan dojam koji učenici imaju o svojoj školi ukupni dojam koji uključuju njihove osjećaje, stavove i mišljenja o svim čimbenicima i aspektima školskog života.

Učenici su zadovoljni s upisanom srednjom školom. Zadovoljstvo s upisanom školom izrazilo je 68% učenika, njih 32% nije zadovoljno s izborom škole. (grafikon.4)

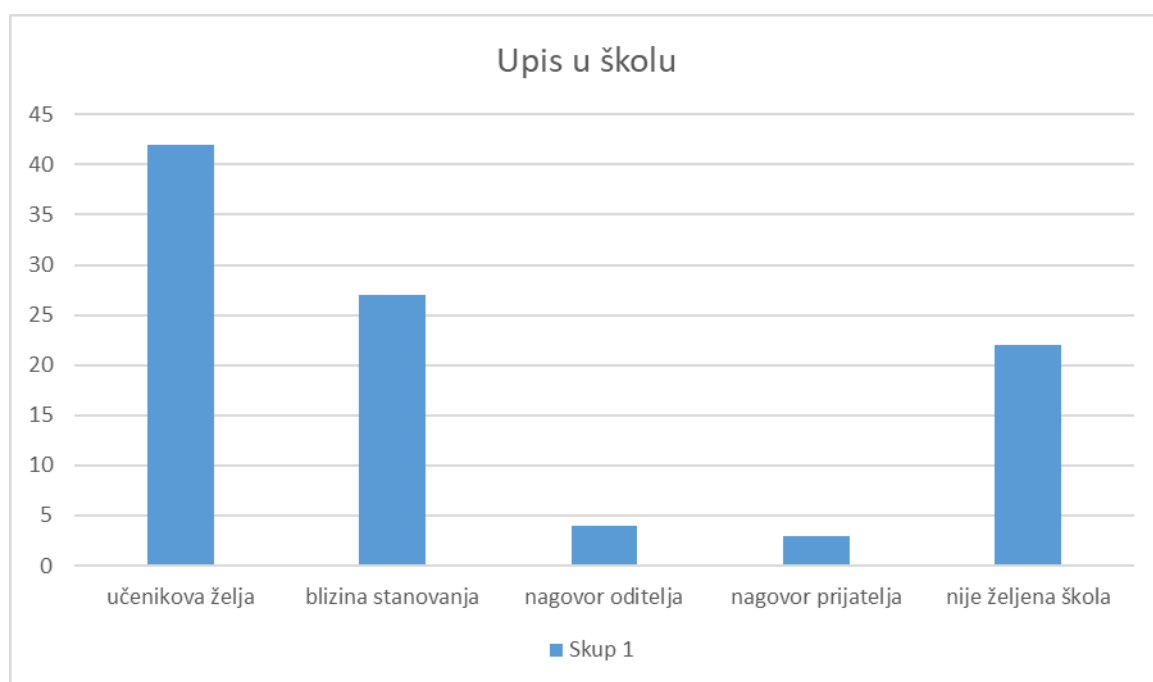

Grafikon 4. Zadovoljstvo školom

3.1.2. Zašto si upisao/la ovu školu?

Upis u željenu školu je izuzetno važan, jer učenik je tada motiviraniji za učenje kako bi postigao bolje rezultate i ostvario željeni cilj.

Ovu školu je željelo upisati 42% učenika. Njih 39 % upisuje zbog blizine mjesta stanovanja. Skoro trećina učenika (31 %) nije željelo upisati ovu školu. Njih 4% upisalo se na nagovor roditelja, a njih pet na nagovor prijatelja (grafikon.5).

Grafikon 5. Razlog upisa u školu

3.2. Motiviranost za učenje

3.2.1. Jeste li motivirani za učenje?

Na jednostavno pitanje koje je postavljeno učeniku *Jeste li motivirani za učenje?* samo njih 31% odgovara pozitivno, a 68% odgovara negativno. (Grafikon:6) Rezultat je zabrinjavajući jer je motivacija ključna za učenikov osobni razvoj. Ona ga pokreće kako bi mogao ostvariti svoje ciljeve.

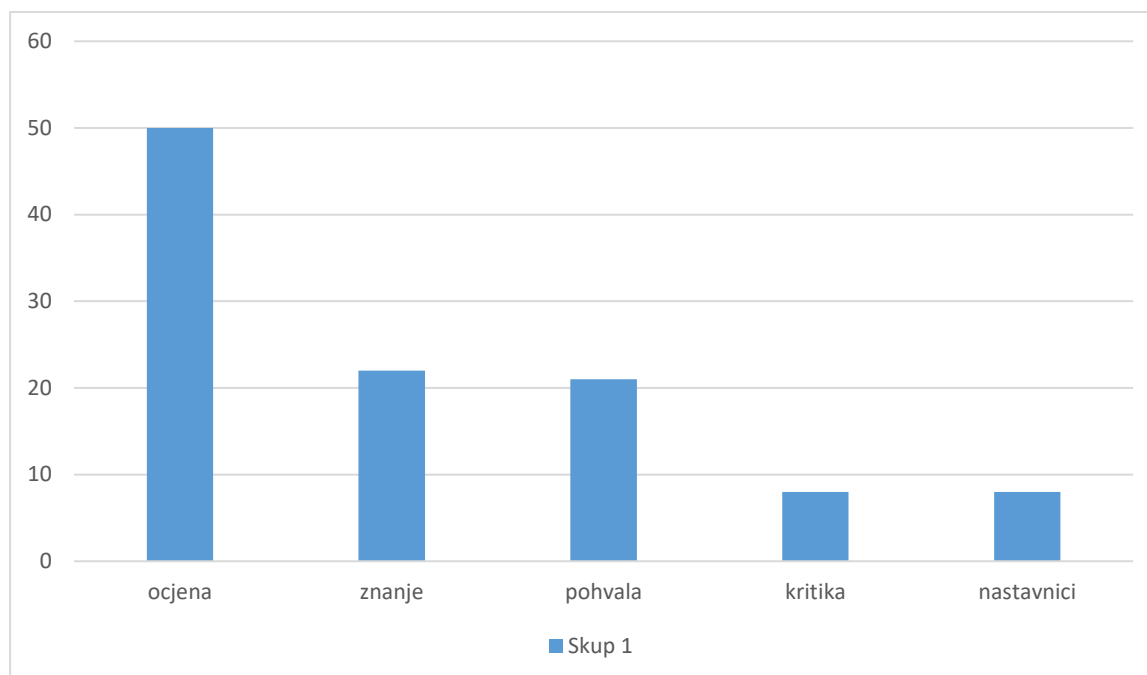

Grafikon 6: Motiviranost za učenje

3.2.2. Što utječe na tvoju motivaciju u školi?

Na motivaciju utječu brojni faktori koji su vezani za učenika i za njegovu okolinu. Ohrabrivanje, poticanje, razumijevanje, ocjenjivanje mogu utjecati na učenikovu motivaciju. .Prema Grginu,T. (1997.) za motiviranost treba imati snažne i trajne unutarnje pobude u obavljanje aktivnosti učenja, jer se samo tako može postići postavljeni cilj

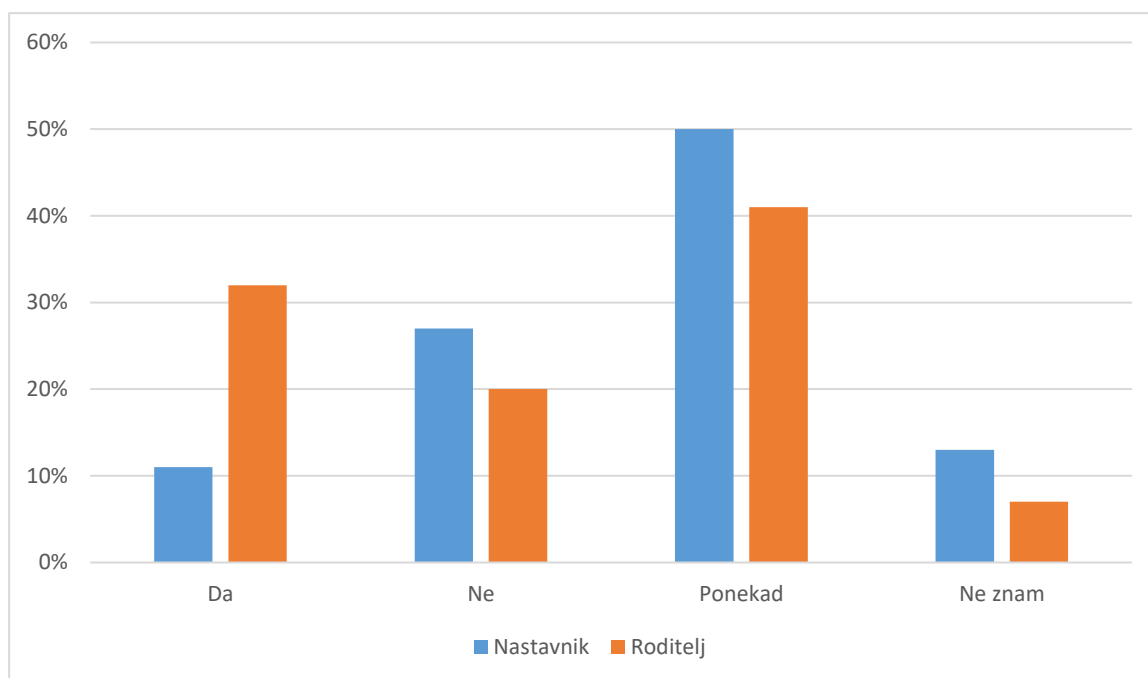
Učenike u školi najviše motivira ocjena 50%, zatim znanje 22% i pohvala 21%. Najmanje ih motivira kritika 8% i nastavnici 9 %. (Grafikon 7)

Grafikon 7: Razlozi motiviranosti učenika u školi

3.2.3. Motiviraju li te nastavnici / roditelji na učenje

Roditelji i nastavnici su velika podrška u motiviranju učenika. Roditelji koji postavljaju realna očekivanja, aktivno prate napredak djeteta u školi pri tom ga podržavaju doprinose njegovoj motiviranosti. Također, nastavnici koji razumiju svoje učenike, ohrabruju, pohvaljuju, primjenjuju suvremene oblike i metode u nastavi doprinose motiviranosti učenika. U odgovoru na postavljeno pitanje učenici su istaknuli da ih više motiviraju roditelji (32 %) nego nastavnici (11 %). *Ponekad* ih nastavnici motiviraju 50 %, a roditelji 41 %. Njih (20 %) smatra da ih roditelji odnosno 27 % nastavnika *nikad* ih ne motivira. *Ne znam* je li me nastavnik motivira odgovorilo je 13 %, a da *ne znaju* je li ih roditelj motivira njih 7 %. (Grafikon 8)

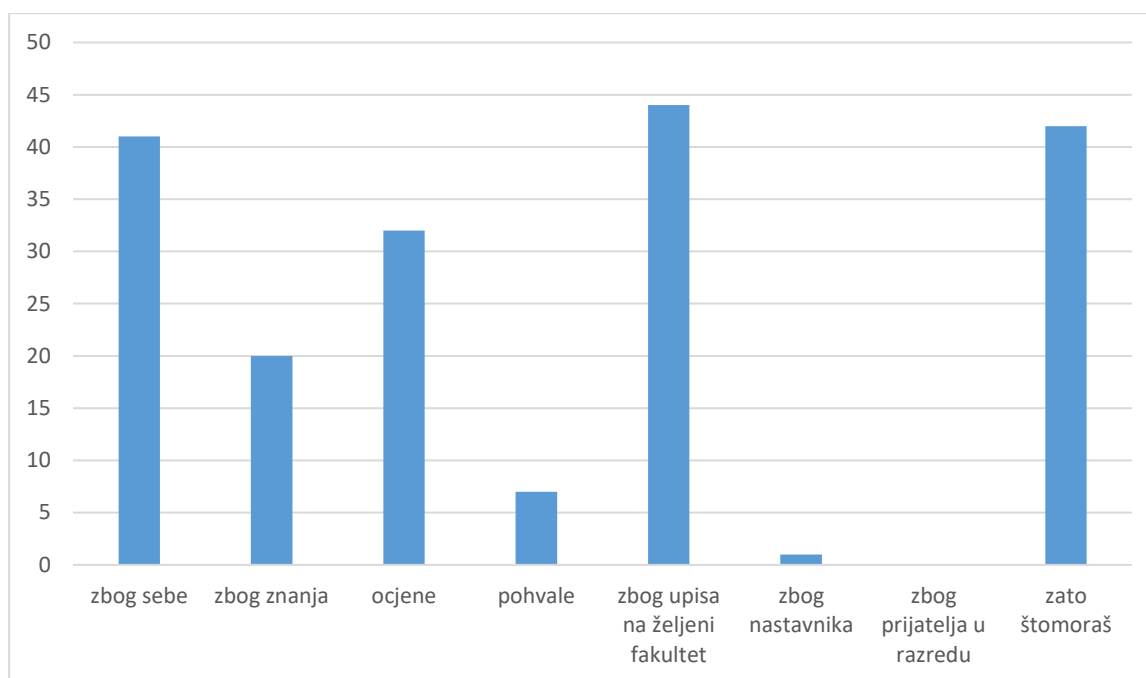

Grafikon 8: Utjecaj roditelja i nastavnika na učenikovu motivaciju

3.2.3. Zbog čega učiš?

Razlozi zašto učenik uči povezani su s njegovim potrebama, ciljevima, interesima i okolinom. Mogu biti usmjereni prema ostvarenju određenog cilja, razvoju interesa, razvoju samopouzdanja ili su određeni utjecajem roditelja, nastavnika i prijatelja.

Zanimalo nas je koji su razlozi zbog kojih učenik uči. Najviše ih uči da bi se upisalo na željeni fakultet (44 %), zatim zbog toga što mora 42 % učenika, a zbog sebe 41 %. Učenje zbog ocjene izjasnilo se njih 32 %. Zanimljivo da zbog znanja uči samo njih 20% odnosno zbog pohvale njih 7 %.(Grafikon 9)

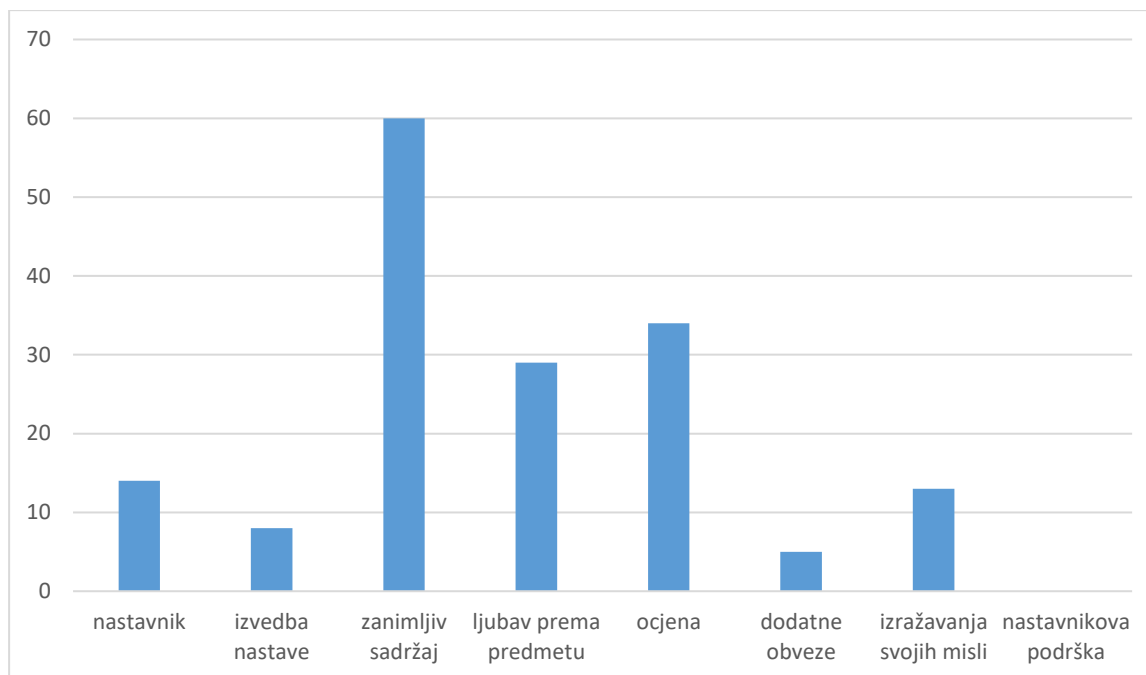

Grafikon 9: Razlozi zbog kojih učenik uči predmet kojeg voli

3.2.4. Što te motivira prilikom učenja predmeta kojeg voliš?

Kada učenik uči predmet koji voli, motivacija je puno jača i prirodnija, jer uživanje u tome što se uči stvara pozitivnu povezanost sa samim procesom učenja. Motivacija proizlazi iz interesa, užitka u učenju. Učenici tada imaju veću upornost i potrebu za dublje razumijevanje gradiva .

Učenici su istaknuli da ih motivira zanimljiv sadržaj 60 %, ocjena 34 %, ljubav prema predmetu 29 %. Najmanje ističu ulogu nastavnika 14 %, izvedbu nastavu 14 %, slobodu izražavanja misli 13 % te nastavnikovu podršku 9 %. (Grafikon 10)

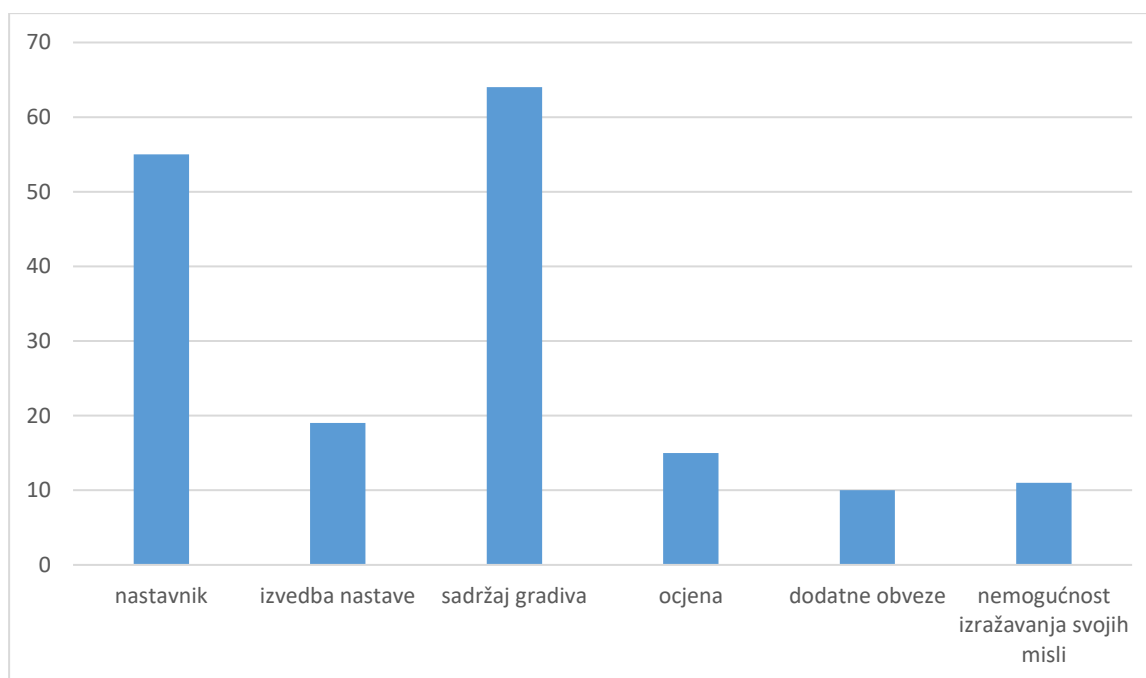

Grafikon 10: Razlozi motiviranosti za učenje predmeta koje učenik voli

3.2.4. Koji je razlog što ne voliš neki predmet?

Zanimali su nas razlozi zbog čega učenici neke predmete ne vole. Učenici mogu razviti negativan stav prema određenom nastavnom predmetu zbog kombinacije kognitivnih emocionalnih i socijalnih čimbenika. Deci i Ryan (1991.) smatraju da manjak unutarnje motivacije rezultat je ne razumijevanja gradiva, gubitka kontrole nad učenjem ili ne postojanje odgovarajuće podrške nastavnika ili vršnjaka. Socijalni odnosi također umanjuju motivaciju. Odnosi s nastavnikom nedostatak komunikacije, način poučavanja, također može stvarati odbojnost prema predmetu.

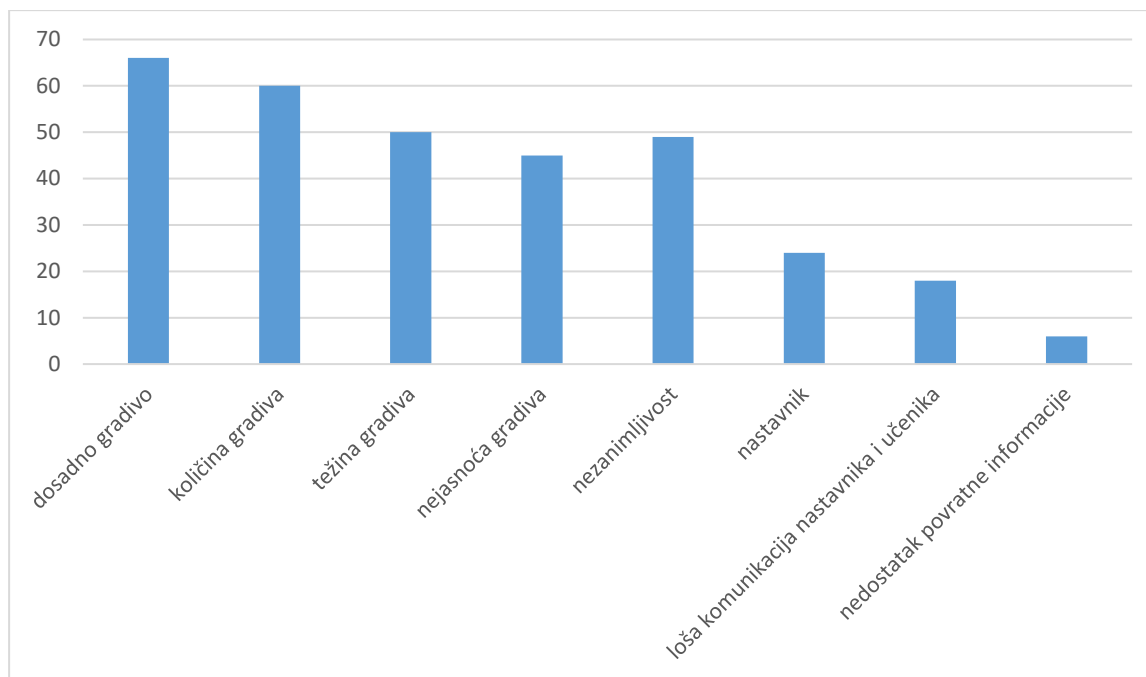
Učenici na prvome mjestu ističu *sadržaj gradiva* 65 %, te *nastavnika* 55 %. Izvedba nastave je razlog za njih 19 %. Zanimljivo da je *ocjena* razlog samo za 15 % učenika, nemogućnost izražavanja svojih misli 11 % i dodatne obveze 10 %. (Grafikon 11).

Grafikon 11: Razlozi zašto učenik neki predmet ne voli.

3.2.4. Što te demotivira prilikom učenja?

Učenika tijekom učenja može demotivirati više različitih čimbenika, koji narušavaju osnovne psihološke potrebe za razumijevanjem gradiva, kontrolom nad učenjem. Najveći razlog demotiviranosti je *dosadno gradivo* 66%, *količina gradiva* 60%. Učenici smatraju da u takvom nastavnom predmetu *težina gradiva* 50%, *nejasnoća gradiva* 45% *njegova nezanimljivost* 49% su razlozi što ih demotivira za učenje određenog nastavnog predmeta. *Nastavnik* 24%, *loša komunikacija nastavnika i učenika* 18% te *nepostojanje povratne informacije* (6%) su također navedeni razlozi za demotiviranost prilikom učenja. (Grafikon 12.)

Grafikon 12: Razlozi demotiviranosti učenika.

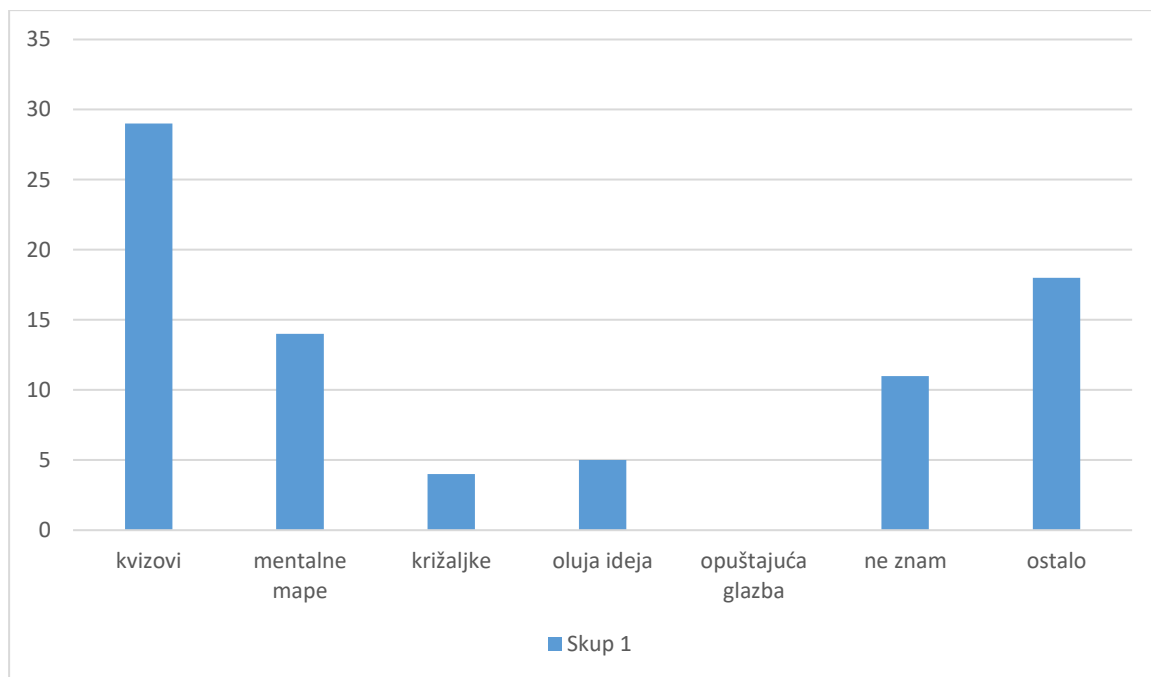
3.3. Nastavnik bitan faktor za učenikovu motivaciju u školi

3.3.1. Kakvim se motivacijskim tehnikama nastavnici koriste pri izvedbi nastavnog sata u školi?

Nastavnik je jedan od ključnih čimbenika za učenikovu motivaciju u školi. Sa svojim pristupom, ponašanjem, načinom poučavanja utječe na motivaciju u učenju. Da bi u tome bio što uspješniji u svom nastavnom radu trebao bi se koristiti motivacijskim tehnikama odnosno suvremenim strategijama i oblicima nastavnog rada. Stvaranjem pozitivnog ozračja nastavnik može djelovati na unutarnju i vanjsku motivaciju.

Stoga nas je zanimalo koje motivacijske tehnike koriste u nastavi.

U nastavi nastavnici ne koriste motivacijske tehnike smatra 42% učenika. Kod korištenja motivacijskih tehnika dominiraju (29%) kvizovi, mentalne mape (14%). Najmanje koriste križaljke 4% i oluju ideja 5%. Ne znam je odgovorilo 11%, a ostalo njih 18 %.(Grafikon 13).

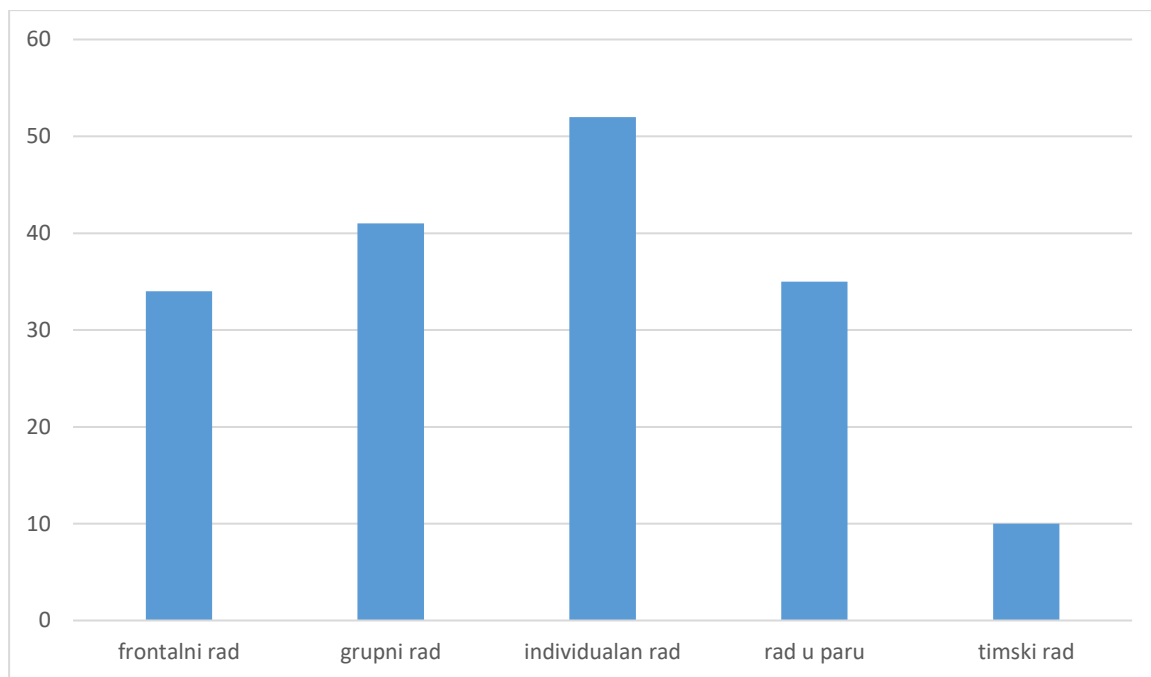

Grafikon 13: Korištenje motivacijskih tehnika u nastavi

3.3.1. Kakvim se oblikom vođenja nastave najčešće koriste nastavnici u tvojoj školi?

Kvalitetan izbor nastavnih oblika rada može utjecati na učenikovu aktivnost, razvoj interesa odnosno na njegovu motivaciju.

U nastavnom radu nastavnici najviše koriste individualni rad 52%. Nastavnici preferiraju i grupni rad (41%). Frontalni rad (34%) i rad u paru (35%) u manjoj su mjeri zastupljeni u nastavi. Timski rad koristi se 10%. (Grafikon 14%)

Gradfikon 14: Oblici rada koji se koriste u nastavi

4. Zaključak i pedagoške implikacije

Motivacija za učenje ključna je za razvijanje radnih navika, stvaranje pozitivnog odnosa prema znanju kako bi bio ostvariv krajnji cilj uspješnost u obrazovanju.

Istraživanje provedeno na uzorku od 143 učenika prvih i drugih razreda (programi: ekonomist, opća gimnazija, jezična gimnazija) pokazalo je zabrinjavajuće nisku razinu motivacije za školsko učenje. Školu je htjelo upisati samo 42 % učenika. Skoro trećini učenika 31 % ova škola nije bila izbor. Iako 68 % učenika izražava određeno zadovoljstvo školom, njih 68% izjavljuje da nisu motivirani za učenje, što potvrđuje početnu hipotezu. Ključni razlozi niske motivacije su dosadni nastavni sadržaji (66 %) te činjenica da nastavnici u velikoj mjeri ne koriste suvremene motivacijske tehnike (42 %). Najveći motivatori za učenike su ocjene (55 %) i interes za upisom na željeni fakultet (44 %), dok je unutarnja motivacija (učenje zbog znanja – 20% i ljubav prema predmetu – 34 %) znatno rjeđa.

Nastavnici, kao važan čimbenik u obrazovnom procesu, imaju ograničen utjecaj na motivaciju učenika – motiviraju samo 7 % učenika, što upućuje na potrebu za promjenom pristupa u poučavanju. Ne korištenje motivacijskih tehnika, uz nedovoljnu uporabu grupnog (41 %) , individualnog rada (52 %), rada u paru (35 %) i timskog rada (10 %) dodatno doprinosi osjećaju nezanimljivosti i demotivacije kod učenika. Učenike dodatno demotivira preopširna i nezanimljiva količina nastavnog gradiva (60%), kao i sama težina nastavnih sadržaja.

Pedagoške implikacije:

1. nastavni sadržaji trebaju biti zanimljivi i povezani sa stvarnim životom,
2. nastavnici se trebaju usavršavati iz područje motivacije kako bi motivacijske tehnike bile sastavni dio nastavnog sata,
3. poticati raznolike oblike rada,
4. uključiti učenika u proces učenja - poticati autonomiju učenika,
5. razvijati unutarnju motivaciju - davati samostalne projekte, kreativne zadatke i

sl.

6. poticati suradnju s roditeljima - njihova uloga u podržavanju školskog uspjeha je nezaobilazna jer imaju veći utjecaj na učenike nego nastavnici (32 % prema 11 %).

5. Literatura:

1. Andrilović,V., Čudina,M (1990.) : Osnove opće i razvojne psihologije, Školska knjiga, Zagreb
2. Andrilović,V., Čudina,M (1991.): Psihologija učenja i nastave, Školska knjiga, Zagreb
3. Deci,E., Vallerand, R.J., Pelletier, L.G., Ryan, R.M. (1991.) Motivation and Education: The Self-Determination Perspective Educational psychologist, 26(3 & 4), 325-346 Copyright O 1991, Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
4. Jurišević, M. (2010.): Motivisanje učenika za školsko učenje; Priručnika za nastavnike i saradnike., <https://pdfcoffee.com/prirucnik-motivacija-za-ucenje-pdf-free.html>
5. Jurišević, M.(2006). *Učna motivacija in razlike med učenci*. Ljubljana: UL Pedagoška fakulteta
6. Jurman, Martina (2021.): Motivacija za učenjem u srednjoj školi - primjer Gimnazija Velika Gorica , filozofski fakultet, Repozitorij Sveučilište u Zagrebu
7. Grgin, T. (1997.) : Edukacijska psihologija, Jastrebarsko: Naklada Slap.
8. Kyricou,C. (1997.) : Temeljna nastavna umijeća, Educa, Zagreb
9. Kolić-Vrhovec,S.(1998.): Edukacijska psihologija, Filozofski fakultet, Rijeka
10. Nikolić, M. (2013) Motivacija profesora i refleksija na motivaciju učenika. Master rad. Beograd: Univerzitet Singidunum.
11. Petz, B. i suradnici (1992.): Psihologijski rječnik, Prosvjeta, Zagreb
12. Vidić, T. (2022.): Kako i zašto mjeriti zadovoljstvo učenika školom, Napredak, Vol.163 No,1-2